

Vergaderjaar 2022–2023

36 200 IX

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) en de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2023

Nr. 8

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 oktober 2022

In deze brief informeer ik u graag over ontwikkelingen aangaande de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD). Allereerst vindt u in deze brief een verslag van de jaarvergadering van de EBRD. Daarnaast blik ik vooruit op discussies die de komende periode bij de EBRD plaats zullen vinden. De Nederlandse inzet zoals hieronder beschreven is in nauwe afstemming met de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking tot stand gekomen.

Terugblik jaarvergadering EBRD

De jaarvergadering van de EBRD vond plaats op 10–12 mei in Marrakesh, Marokko en stond onmiskenbaar in het teken van de oorlog in Oekraïne. Oekraïne en de bredere geraakte regio liggen in het kernmandaatgebied van de EBRD en ten tijde van het uitbreken van de oorlog was de EBRD de grootste institutionele investeerder in Oekraïne. Nederland en andere aandeelhouders benadrukten tijdens de vergadering het belang van het ondersteunen van Oekraïne en de regio met additionele investeringen. Op de jaarvergadering is met bijna unanieme steun een resolutie aangenomen die stelt dat de EBRD in 2022 minimaal 1 miljard euro zal investeren in Oekraïne. Dit is onderdeel van het bredere *Resilience and Livelihoods Framework*, waarmee de bank 2 miljard euro zal investeren in Oekraïne en de getroffen regio. Nederland is positief over de rol die de EBRD met deze resoluties op zich neemt en is van mening dat de Bank met haar kennis van de regio (m.n. ook Oekraïne) en focus op de private sector een belangrijke bijdrage kan leveren aan het ondersteunen van de reële economie van Oekraïne.

Sinds het uitbreken van de oorlog zijn de financiële risico's van investeringen in Oekraïne hoog. Dit heeft tot gevolg dat additionele investeringen van de EBRD in Oekraïne zonder maatregelen om de risico's te mitigeren, niet als prudent bankieren kunnen worden beschouwd. De kredietwaar-

digheid van de EBRD zou hiermee in gevaar kunnen komen. Gelet hierop heeft de EBRD aangegeven enkel additionele investeringen in Oekraïne te kunnen doen wanneer de aandeelhouders een deel van het risico voor hun rekening nemen. Verschillende aandeelhouders zegden op de jaarvergadering garanties aan de EBRD toe ten behoeve van investeringen in Oekraïne. Boven op deze garanties zal de Bank een deel van de nieuwe kredieten voor eigen risico's op haar balans blijven dragen, waardoor de donorgaranties een hefboomwerking hebben.

Op de jaarvergadering is ook stilgestaan bij de ambitie van de EBRD om het geografisch mandaat selectief uit te breiden naar Sub-Sahara Afrika (SSA) en Irak. Nadat dit besluit eerder onder druk stond als gevolg van de COVID-19-crisis¹, is dit nu uitgesteld in verband met de onzekerheid rond de impact van de oorlog in Oekraïne op het huidige mandaatgebied en de financiële situatie van de bank. Op de jaarvergadering is een resolutie aangenomen waarin de ambitie van de bank bevestigd wordt om haar geografische mandaat geleidelijk en beperkt uit te breiden. In de resolutie is opgenomen dat niet later dan de volgende jaarvergadering in 2023 er een formeel besluit over de uitbreiding wordt genomen.

Vooruitblik

De balans van de EBRD wordt hard geraakt door de oorlog in Oekraïne. Ten eerste moet de Bank omvangrijke voorzieningen treffen voor (verwachte) verliezen op de operaties die reeds uitstonden in Oekraïne. Ten tweede hebben de aandeelhouders van de EBRD snel na het uitbreken van de oorlog besloten tot formele opschorting van de toegang van Rusland en Belarus tot de middelen van de EBRD. Het portfolio van de EBRD in deze landen wordt versneld afgebouwd, wat tot aanvullende verliezen kan leiden. Bij het uitbreken van de oorlog had de EBRD een zeer sterke kapitaalpositie en de grote reserves van de bank kunnen de verliezen in 2022 naar verwachting opvangen zonder ernstige gevolgen voor de kapitaalpositie van de Bank. Eind 2022 zal duidelijk worden welke gevolgen de oorlog tot nu toe op de balans van de EBRD hebben gehad.

Zoals hierboven gesteld kan de EBRD enkel additionele investeringen in Oekraïne doen wanneer aandeelhouders een deel van het risico afdekken. Met een bijdrage van de VS van USD 500 miljoen en kleinere bijdragen van andere donoren als DUI, FRA, VK en de EU, is inmiddels bijna 1 miljard euro toegezegd.² Ook Nederland is voornemens een bijdrage van 25 miljoen euro aan de Crisis Response Special Fund van de EBRD te doen ten behoeve van garanties op projecten in Oekraïne op het gebied van voedselzekerheid, met de hierboven genoemde hefboomwerking door additionele EBRD investeringen. Hiermee wil Nederland via de EBRD bijdragen aan de bedrijvigheid in de voedselsector van Oekraïne en aan mondiale voedselzekerheid. Het voorstel over het verstrekken van de bijdrage aan het EBRD-fonds zal het kabinet binnenkort aan de Kamer voorleggen door middel van een nota van wijziging op de ontwerpbegroting 2023 waarin deze uitgave wordt verwerkt op de begroting van het Ministerie van Financiën. Op dat moment worden ook de onderliggende nota's met de Kamer gedeeld. Na akkoord van beide Kamers kan de overeenkomst met de EBRD worden gesloten. Daarnaast helpt Nederland de EBRD met een bijdrage van EUR 2,5 miljoen die hiermee technische assistentie levert op het gebied van macro-economische hervormingen, goed bestuur en rechtsstatelijkheid bijvoorbeeld aan die Oekraïense

¹ Kamerstuk 21 501-07 nr. 1779.

² The EBRD and the war on Ukraine.

centrale bank.³ Deze laatste bijdrage loopt via de begroting van de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

De reeds toegezegde bijdragen van aandeelhouders aan de EBRD stellen de bank in staat om in 2022 en een deel van 2023 te blijven investeren in Oekraïne. De EBRD werkt momenteel aan plannen over de rol van de EBRD in Oekraïne in de volgende fase. Hierbij wordt ook meegenomen hoe de bank er financieel voor staat na de verliezen van 2022 en welke ruimte dit biedt voor het opschalen van investeringen in Oekraïne. Afhankelijk van de ontwikkelingen in Oekraïne en de wens van de aandeelhouders ten aanzien van de rol van de EBRD in Oekraïne, zal daarbij mogelijk opnieuw een beroep worden gedaan op de aandeelhouders.

De Minister van Financiën,
S.A.M. Kaag

³ Extra Nederlandse steun voor strijd en wederopbouw Oekraïne | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl.